

SAKSFRAMLEGG

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
15/5	Kommunestyret	27.01.2015

Saksbehandler: Geir Aune

Overføring av skatteoppkrevingen til Skatteetaten - høring**Vedlegg:**

1 Høring overføring skatteoppkrevingen

Sakens bakgrunn og innhold:

Forslaget om statliggjøring av skatteoppkreverne har vært oppe flere ganger før, men aldri fått flertall i Stortinget.

Forslaget innebærer en klar risiko for provenytnap

Dagens organisering har en løsningsgrad som ligger helt i verdenstoppen. Vi ser ingen grunn til å statliggjøre skatteoppkreveren og har liten tro på at resultatene vil bli bedre dersom disse oppgavene skal utføres på sentralt eller regionalt hold.

Vi vurderer departementets forslag til å innebære en klar risiko for provenytnap. Dette spørsmålet er utredet av Oslo Economics, som har gått gjennom tallmaterialet og beregnet konsekvensene av endret innkrevingsprosent.

Beregningene viser at det norske fellesskapet risikerer et årlig provenytnap i området 0,5-1,5 milliarder kroner dersom forslaget blir vedtatt. Utredningen viser videre at endringer i innkrevingsgrad på så lite som 0,05-0,15 prosentpoeng vil gjøre departementets forslag ulønnsomt, selv etter den foreslåtte bemanningsreduksjonen.

Den anførte bemanningsreduksjonen er ikke sannsynlig. Forventede gevinster av fagsystemet SOFIE er allerede hentet ut, slik at for de sakene som behandles manuelt, som vil være de samme sakene uansett organisering, er utøvelse av lokalt skjønn et mål og en forutsetning for et godt og riktig resultat. Dette viktige aspektet synes ikke belyst i høringsdokumentene.

Innenfor sammenlignbare områder som innkreving av arbeidsgiveravgift og MVA har den kommunale innkrevingen gjennomgående bedre resultater enn statlig, med en kommunal løsningsgrad på 99,8% mot statlig løsningsgrad på 99,4%. Da det her er snakk om meget store beløp, vil selv små forskjeller i løsningsgrad kunne ha merkbar betydning for provenyet til kommunen.

Den foretatte risikovurderingen av provenytnap synes utilstrekkelig og overfladisk. Den tar ikke høyde for overnevnte momenter og gir inntrykk av å være tilpasset ønsket resultat.

Nærheten til skattesubjektene forklarer de gode resultatene i forskuddsordningen og er viktig i kampen mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet

Kemneren gjør et viktig preventivt arbeid som bidrar til at våre arbeidsgivere innberetter riktig grunnlag og gjennomfører, beregner og innbetaler korrekt forskuddstrekk, utleggstrekk og arbeidsgiveravgift.

Det er dette arbeidet og nærheten til innbyggerne, kombinert med forskuddsordningen, som gir dagens gode resultater.

Vi mener derfor at vår nærhet til innbyggerne og vår lokalkunnskap i stor grad bidrar både til forskuddsordningens suksess og til de gode resultatene for innkreving av de andre skattartene.

Nærheten til skattesubjektene er også viktig i kampen mot svart økonomi. Vår lokale tilstedeværelse som kontrollinstans har en klar preventiv effekt. Dersom skatteoppkreveren statliggjøres og sentraliseres, vil avstanden mellom kontrollinstansen og kontrollsubjektene øke i vesentlig grad. Mange kommuner og byer vil ikke ha noen kontrollinstans overhodet.

I den andre enden av skalaen er det også vår erfaring at nærheten til innbyggerne er viktig for å bistå de vanskeligstilte skattyterne; de som ikke alltid kan hjelpe seg selv eller som av andre grunner ikke kan ivareta sine egne interesser. Nærhet og lokalkunnskap er viktig også for å forstå og hjelpe de som trenger det mest.

Forslaget bør inngå som en naturlig del av kommunereformen

Departementet hevder skatteinnkreving ikke er en naturlig kommunal oppgave, blant annet fordi det skal utøves *«liten grad av skjønn»*. Vi mener at nettopp muligheten til å utøve lokalt skjønn innenfor lovens rammer, er et bidrag til våre gode resultater og stiller oss derfor uforstående til påstanden. Vi opplever at nærheten, tilstedeværelsen og forståelsen for de lokale forhold bidrar til både lojalitet og legitimitet til skattesystemet.

Forslaget om statliggjøring kommer midt i kommunereformen. Et uttalt mål i kommunereformen er å *«flytte makt og ansvar til større og mer robuste kommuner»*. Regjeringen sier den vil *«vise mer tillit til lokalpolitikere og gi kommunene mer handlingsrom. Alternativet er fortsatt sentralisering.»*

Å statliggjøre skatteoppkreveren vår er derfor i strid med de uttalte målene for kommunereformen.

Stortinget ga sin tilslutning i Prop. 95 S (2013–2014) til retningslinjer for oppgavefordeling mellom stat og kommuner. Departementet trekker særlig frem punkt 3, om at: *«oppgaver som ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske oppfatninger og lokalpolitiske forhold, og som derfor er kjennetegnet av standardisering, regelorientering og kontroll, bør i utgangspunktet være et statlig ansvar»*. Dette er derfor i tråd med oppgave- og ansvarsfordelingen som skal vurderes i kommunereformen.» som et argument for statliggjøring nå.

Flere av de andre prinsippene, for eksempel punkt 1: *«Oppgaver bør legges på lavest mulige effektive nivå.»* trekker imidlertid i den andre retningen og taler for fortsatt kommunal organisering. Samlet sett er det lite ved skatteoppkreverens oppgaver som tilsier at de, etter nevnte retningslinjer, klart faller utenfor de områdene som skal behandles i kommunereformen. Forskuddsordningen spesielt og skatteinnkreving generelt er og bør være påvirket av lokale- og lokalpolitiske forhold.

Etter vårt syn er organiseringen av skatteoppkreveren en naturlig del av den totale gjennomgangen av den samlede oppgave- og ansvarsfordelingen mellom stat og kommuner i kommunereformen.

Vi mener derfor det er uheldig å forsere en beslutning om dette nå og anbefaler at spørsmålet undergis en samlet behandling i kommunereformen.

Proessen

Dette er en sak som har vært oppe flere ganger. Saken ble da etter høring lagt bort uten behandling, og vi antar at det hadde sammenheng med at høringssvarene i all vesentlighet ikke ga det svar og den tilslutning man ønsket. Det er allikevel betenkelig at saken ikke føres helt fram når den først er påstartet og kommet så langt. I mellomtiden og inntil nylig har skattedirektoratet gjentatte ganger forsikret skatteoppkreverne om at dette ikke er noe tema lengre. Med ny regjering ble saken hentet fram nok en gang, og det er dette som foreligger nå.

Finansdepartementet som her ga oppdraget og skattedirektoratet som fikk det har alltid hatt **felles** interesse av å statliggjøre skatteoppkrevingen. Når rapporten peker på at det hele tiden har vært en premiss at det er SKD alene som skal står for konklusjonene, er det vanskelig å se den nøytrale siden av rapporten. Til dette var det 2 representanter i arbeidsgruppa fra NKK som skulle bidra med faglige innspill og innspill for og fra kommunene. Disse opplevde at hele løpet var lagt og at de ikke hadde noen annen rolle enn å lese referat og de valgte derfor og trekke seg. Direktoratet peker selv i rapporten på interessemotsetninger. Sånn sett så er ene interessen holdt utenfor og ikke hørt, og rapporten bærer etter dette preg av en intern rapport som i konklusjon samsvarer med bestillingen. Det er sterkt betenkelig og selvmotsigende. Dette er en lovpålagt kommunal oppgave, og det burde derfor vært stilt enda større krav enn vanlig til prosess og involvering. Her er det motsatt. Det forsterkes ytterligere av at kommunene også ble forsøkt holdt utenfor høringen i denne saken, men det kom på plass etter påtrykk. Dette blir for enkelt. Det opptres som om det allerede er ferdig bestemt. Det inntrykket befestet seg både av bestillingen og av oppslag i media.

Det er skatteoppkreverne som i all hovedsak kjenner til hverdagen og det faglige, men vi er fraværende i prosessen. Skatteoppkreverne har ikke blitt hørt om noe, og mange av arbeidsgruppens medlemmer har liten kompetanse på området. Den svært positive delen av virksomheten som er de gode resultatene skatteoppkrever har er ikke særlig berørt. Mange av høringsinstansene har heller ikke greie på den faglige delen, så vi må anta at dette i de øvrige høringssvar mest vil handle om hvorvidt sentralisering er å foretrekke eller ei. Til dette benyttes ofte standardargumentasjon.

Hele prosessen er lagt opp med et altfor raskt tempo og gjennomføringsiver. Det er store personal og systemmessige og juridiske forhold som blir berørt, og kommunene må også ha tid til å forberede seg. Ivaretagelse av de ansatte er et **felles** anliggende og rapporten er høyst uklar på dette området. Vi tror ikke det vil være mulig å få dette på plass til 01.01.2016. Forsinkelser og feil i dette systemet slår direkte ut på skatteinngangen og service til skatteytterne, og vi kan ikke akseptere at man setter dette i spill og fare uten at alt er klart fra dag en etter overføring. En ROS-analyse om prosessen hadde vært på sin plass.

Det kan synes som om en årsak til hastverket er at en vil unngå at oppgaven kommer med i den forestående kommunereformen.

Folkehelsevurdering:

Ikke aktuell

Oppsummering:

Kombinasjonen av et irreversibelt forslag, mangelfull utredning av gevinster og klar risiko for provenytnap gjør at Bjugn kommune fraråder statliggjøring av skatteoppkreveren fra 01.01.2016.

Vi mener dagens løsning gir de beste resultatene og fremstår som en effektiv organisering.

Spørsmålet om organiseringen av skatteoppkreveren er mest naturlig å behandle i den kommende kommunereformen.

Vi mener forslaget er et eksempel på uheldig distriktspolitikk fordi nærhet og lokalkunnskap er spesielt viktig i denne saken. Forslaget innebærer en uhensiktsmessig sentralisering, når lokal skjønnsutøvelse og lokalkunnskap er mye av forklaringen på dagens gode resultater.

Vi vil også bemerke at høringsdokumentene i svært liten grad gir noen begrunnelse for hvorfor skatteoppkreverfunksjonen skal overføres. Vi reagerer på at hovedspørsmålet om hvorfor overføringen skal skje, i svært liten grad er utredet. Dette til tross for at forslaget kan få betydelige negative konsekvenser for kommunene og som nevnt innebære en risiko for vår likviditet og økonomistyring. Særlig i lys av at en eventuell statliggjøring vil være irreversibel er vi negative til departementets forslag.

Ordførerens innstilling:

Bjugn kommune fraråder statliggjøring av skatteoppkreverfunksjonen med følgende begrunnelse:

1. Kombinasjonen av et irreversibelt forslag, mangelfull utredning av gevinster og klar risiko for provenytnap gjør at Bjugn kommune fraråder statliggjøring av skatteoppkreveren fra 01.01.2016.
2. Vi mener dagens løsning gir de beste resultatene og fremstår som en effektiv organisering.
3. Spørsmålet om organiseringen av skatteoppkreveren er mest naturlig å behandle i den kommende kommunereformen.
4. Vi mener forslaget er et eksempel på uheldig distriktspolitikk fordi nærhet og lokalkunnskap er spesielt viktig i denne saken. Forslaget innebærer en uhensiktsmessig sentralisering, når lokal skjønnsutøvelse og lokalkunnskap er mye av forklaringen på dagens gode resultater.
5. Høringsdokumentene gir i svært liten grad noen begrunnelse for hvorfor skatteoppkreverfunksjonen skal overføres og at hvorfor overføringen skal skje, i svært liten grad er utredet. Dette til tross for at forslaget kan få betydelige negative konsekvenser for kommunene og som nevnt innebære en risiko for vår likviditet og økonomistyring. Særlig i lys av at en eventuell statliggjøring vil være irreversibel er vi negative til departementets forslag.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 27.01.2015

Behandling:

Ordførerens forslag enstemmig vedtatt.

Endelig vedtak:

Bjugn kommune fraråder statliggjøring av skatteoppkreverfunksjonen med følgende begrunnelse:

1. Kombinasjonen av et irreversibelt forslag, mangelfull utredning av gevinster og klar risiko for provenytnap gjør at Bjugn kommune fraråder statliggjøring av skatteoppkreveren fra 01.01.2016.
2. Vi mener dagens løsning gir de beste resultatene og fremstår som en effektiv organisering.

3. Spørsmålet om organiseringen av skatteoppkreveren er mest naturlig å behandle i den kommende kommunereformen.
4. Vi mener forslaget er et eksempel på uheldig distriktspolitikk fordi nærhet og lokalkunnskap er spesielt viktig i denne saken. Forslaget innebærer en uhensiktsmessig sentralisering, når lokal skjønnsutøvelse og lokalkunnskap er mye av forklaringen på dagens gode resultater.
5. Høringsdokumentene gir i svært liten grad noen begrunnelse for hvorfor skatteoppkreverfunksjonen skal overføres og at hvorfor overføringen skal skje, i svært liten grad er utredet. Dette til tross for at forslaget kan få betydelige negative konsekvenser for kommunene og som nevnt innebære en risiko for vår likviditet og økonomistyring. Særlig i lys av at en eventuell statliggjøring vil være irreversibel er vi negative til departementets forslag.